

Ügyvédképzés Németországban az uniós jog területén
Válaszadó szervezet: A Német Szövetségi Ügyvédi Kamara
(Bundesrechtsanwaltskammer)
és a Német Ügyvédi Egyesület (Deutscher Anwaltverein)

AZ ÜGYVÉDEK NEMZETI KÉPZÉSI RENDSZERÉNEK LEÍRÁSA – Németország

1. A szakma gyakorlása

Szükséges-e felsőfokú végzettség /egyetemi végzettség?

IGEN

Kötelező-e egyetemi jogi diploma?

NEM

Az ügyvédi szakma megkezdéséhez nem szükséges egyetemi diploma, de a joghallgatóknak államvizsgát (lásd lent) kell tenniük (4 éves) egyetemi tanulmányaik befejezése után. A vizsga egy része egy (a résztvevők által választott) konkrét jogterületre vonatkozik, ezt az egyetem szervezi és bonyolítja le; ez 30%-ban számít be a végső minősítésbe, de a gyakorlatban nagyobb jelentősége van az államvizsga kötelező jogági részére kapott érdemjegyeknek.

A teljes jogú ügyvéddé válás lépései:

- **Első államvizsga (Erstes Staatsexamen)** (az egyetemi tanulmányok befejezése után), amelyet a Justizprüfungsamt – az állami igazságszolgáltatási vizsgaintézet – szervez; ez a vizsga egy egyetemi részt tartalmaz (lásd fent)
- Minden jogi szakma számára közös, kétéves, állami szervezésű (fellebbviteli bíróságon eltöltött) gyakorlati idő letöltése. A jogi szakmák iránti megnövekedett érdeklődés idején a korlátozott képzési kapacitások miatt a jelöltek akár egy évet is kénytelenek várni az első államvizsgájuk után a gyakorlati idő megkezdéséig.
- **Második államvizsga (Zweites Staatsexamen)**, amelyet szintén a Justizprüfungsamt szervez
- Kamarai regisztráció
- „Morgenbesser” jelöltek, de egyenértékű végzettséggel kell rendelkezniük.

Németországban nincs más országokéhoz hasonló jogi diploma; az egyetemi tanulmányokat el kell végezni, és a tanulmányi időszak végeztével a hallgatónak egy adott szakterületen kell vizsgát tennie. De ez a vizsga a végső minősítésbe csak 30 %-ban számít be. A teljes jogú ügyvéddé váláshoz a jelölteknek le kell tenniük az **első**, majd később a **második államvizsgát**. Az egyetemi tanulmányok átlagos ideje – ideértve az első államvizsgát is – **9 szemeszter (4,5 év)**. Az első államvizsga írásbeli része a nehezebb, akár 30%-os bukási aránnyal. Szinte kizárólag rövid történetként előadott bonyolult jogi (főleg anyagi jogi) ügyek megoldásából áll.

Az első államvizsga sikeres letételét követően a jelöltnek kétéves joggyakornokságot („Referendariat”) kell letöltenie, amely valamilyen jövőbeli jogi szakma számára lényegében azonos. A gyakornokságot a tartományok szervezik és nagyrészt ők finanszírozzák.

A joggyakornokság elvégzése után a jelöltnek le kell tennie a második államvizsgát, amelynek bukási aránya jóval alacsonyabb, mint az első államvizsgáénak. Az írásbeli rész ítéletek, vádiratok, jogi eljárásokban szükséges ügyvédi beadványok, vagy szerződéstervezetek

	megszövegezéséből áll a rövid előadások keretében ismertetett, jogilag bonyolult ügyekben. A második államvizsga sikeres letételét követően a jelölt teljes jogú ügyvéddé válhat.
Léteznek-e alternatív utak a szakmához?	Nem léteznek alternatív utak a szakmához

2. Képzés a gyakorlati idő alatt

Létezik-e gyakorlati idő?	IGE N	A 16 tartománynak saját jogalapja van erre nézve, első-sorban a különböző szakmákra fordított időtartamok hosszában vannak különbségek.
Kötelező-e?	IGE N	Időtartama: 2 év ("Referendariat")
A képzések szervezéséért felelős szervezetek típusai		<ul style="list-style-type: none"> • Kamara (a fellebbviteli bíróságokkal együttműködésben szervezi az ügyvédi szakmára vonatkozó részt) • Állami hatóság (a fellebbviteli bíróságok szervezik az első államvizsgát követő kétéves gyakorlati időt)
A gyakorlati idős képzés formája		<ul style="list-style-type: none"> • Minden ügyvédjelölt számára közös, meghatározott tantervű jogi képzés • Nem jogi szakmai készségekre vonatkozó képzés • Jogi szakmai készségekre vonatkozó képzés • Számos elméleti kurzus
A gyakorlati időt megelőzően van-e felvételi vizsga / ellenőrzés?	IGE N	A jelölteknek a gyakorlati idő megkezdése előtt le kell tenniük az első államvizsgát.
A gyakorlati idő alatt előre meghatározott-e a tanterv?	IGE N	Minden tartomány saját tantervvel rendelkezik az ügyvédjelöltek vonatkozásában.
Vannak-e az uniós jogra és a nyelvi képzésre vonatkozó sajátosságok?	IGE N	<p>Jogalap:</p> <p>A német igazságügyi törvény Deutsches Richtergesetz: Az 5a. szakasz (3) bekezdésének harmadik mondata leszögezi, hogy a tanulmányok során „A kötelező tárgyak közé tartoznak a polgári jog, a büntetőjog, a közjog és az eljárásjog fő területei, ideértve azok európai joggal való kapcsolatát is [...]”.</p> <p>A gyakorlati idő attól a tartománytól függ, ahol a jelölt azt tölti.</p> <p>Első államvizsga: A tartományok felelősek a vizsga tartalmáért, de az uniós jog alapjai mindenhol a vizsga részét képezik.</p> <p>Második államvizsga: A vizsgának minden tartományban részét képezi az uniós jog alapvető ismerete (uniós jogi szempontok a polgári, a büntető- és a közigazgatási jog terén).</p>

		Általában legalább a gyakorlati idő utolsó 3 hónapja (a szakosodás területe) fordítható az uniós jog tanulmányozására.
A gyakorlati idő különböző szakaszokra oszlik-e?	IGEN	A kétéves időszak 5 gyakorlati részképzésből áll, amely egyenként 3 hónap letöltését jelenti a következőképpen: polgári jogi bíró mellett eltöltött képzés; ügyész (vagy büntetőbíró) mellett eltöltött képzés; közigazgatási hivatalban eltöltött képzés; legalább 9 hónap, ügyvéd mellett eltöltött képzés, a jelölt személyes választása szerinti képzés. A gyakorlati képzést elméleti kurzusok egészítik ki, amelyek elsősorban az eljárásjogra vagy a szakma szabályaira irányulnak, legalább hetente fél nap időtartamban.
A gyakorlati időt követően van-e értékelés / vizsga?	IGEN	A gyakorlati idő (kezdéstől számított 18-21 hónap) végén a jelöltnek írásbeli és szóbeli vizsgát kell tennie. A vizsga mindkét részét a Justizprüfungsamt szervezi és bonyolítja le. A Justizprüfungsamt a joghallgatók vagy Referendarok (ügyvédjelöltek/gyakornokok) számára kötelező valamennyi vizsgáért felelős állami hatóság.

3. Folyamatos / szakosító képzési rendszer

Van-e különbségtétel a folyamatos képzés / szakosító képzés között?	IGEN	
Vannak-e kötelezettségek a folyamatos képzés / szakosító képzés vonatkozásában?	IGEN	A kötelező képzésekről szövetségi jogszabály rendelkezik (az ügyvédekről szóló szövetségi törvény (43a. § (4) bekezdés – németül: Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO)) valamint a Fachanwaltsordnung (FAO) 15. §-a)
Fennáll-e idegen nyelvek tanulására vonatkozó kötelezettség?		Nincs ilyen jellegű kötelezettség, de az egyetemi tanterv tartalmaz idegen nyelvű kurzusokat.
Van-e az uniós jog területére vonatkozó kötelezettség a folyamatos / szakosító képzéssel kapcsolatban?	IGEN	Az uniós jog ismerete elengedhetetlen ahhoz, hogy szakosodás során „ Fachanwalt ” (szakosodott ügyvéd) lehessen a jelöltből (lásd a Fachanwaltsordnung (FAO) 2. §-ának (3) bekezdését). A szakosodott ügyvédek képzési kötelezettségei között szerepel az uniós jog (legalább évi 10 óra időtartamban). Számos tanfolyamnak képezi részét az uniós jogi környezet, pl. családjog, öröklési jog, adójog, kereskedelmi jog, jelzálogjog, szerződések szövegezése stb. Jogalap: <ul style="list-style-type: none"> • Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO) • Fachanwaltsordnung (FAO) • Folyamatos képzés: BRAO 43a. §-ának (6) bekezdése • Uniós jogi képzés: FAO 14. és azt követő §-ai (pl. FAO 14m. §) A Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO) szabályoz általában véve minden, az ügyvédekre vonatkozó kérdést, míg a Fachanwaltsordnung (FAO) rögzíti az ügyvédek szakosodására vonatkozó szabályokat, és az olyan ügyvédek képzettségére vonatkozó előírásokat, akik szakosodott ügyvédi címet („Fachanwalt”) kívánnak megszerezni.

4. Akkreditációs rendszerek és képzésszolgáltatók

Van-e lehetőség/előírás akkreditációra?	Nincs hivatalos akkreditációs rendszer Németországban. Épp ezért számos szolgáltató nyújt képzési tanfolyamokat. A szolgáltatók tanfolyamait akkor fogadják el, ha azok megfelelnek a Fachanwaltsordnungban előírt feltételeknek (a tartalomra és a teljesítendő időkeretre vonatkozóan is).	
A folyamatos képzéseket nyújtó képzésszolgáltatók száma	A Kamara nem rendelkezik a németországi képzésszolgáltatókra vonatkozó pontos számadatokkal. Lehetséges, hogy ezek száma az 50-et is meghaladja.	
Az akkreditált folyamatos képzéseket kidolgozó képzésszolgáltatók fajtái	<ul style="list-style-type: none"> • Kamara • A Kamara által irányított vagy létesített szervezet • magán kereskedelmi képzésszolgáltató • magán vagy állami nonprofit képzésszolgáltató (lásd a fenti „Van-e lehetőség/előírás akkreditációra?” részt: nem előírás az akkreditáció a szolgáltatók számára) 	
A szakosító képzéseket nyújtó képzésszolgáltatók száma	A képzésszolgáltatók száma nem adható meg , mivel nem ismert, hány képzésszolgáltató létezik Németországban.	
Az akkreditált szakosító képzéseket kidolgozó képzésszolgáltatók fajtái	Nincs hivatalos német akkreditáció, de a képzésszolgáltatók a következők: <ul style="list-style-type: none"> • Ügyvédi kamarák és egyesületek • Deutsches Anwaltsinstitut (DAI), a Német Szövetségi Ügyvédi Kamara (Bundesrechtsanwaltskammer - BRAK) mellett • Deutsche AnwaltAkademie (DAA), a Német Ügyvédi Egyesület (Deutscher Anwaltverein – DAV) mellett • Magántulajdonú, képzést nyújtó szolgáltatók • „Fachhochschulen” (szakfőiskolák) és jogi akadémiák 	
Tevékenységek és módszerek		
A folyamatos vagy szakosítási képzési kötelezettségek keretében elfogadott képzéstípusok	<ul style="list-style-type: none"> • Személyes képzéseken való részvétel • Távolsági képzési programok teljesítése • e-Learning modulok elvégzése • Webinárium megtekintése • Vegyes tanulási tevékenységek végzése • Képzési konferenciákon való részvétel • Képzésekben trénerként vagy oktatóként való részvétel • Írás/publikációk 	A más tagállamban tartott képzéseken való részvétel: Igen , beszámít a képzési kötelezettségek teljesítésébe
5. A képzések felügyelete		
A folyamatos képzési tevékenységeket felügyelő szervezetek	A regionális kamarák, A DAI (Deutsches Anwaltsinstitut) és a DAA (Deutsche AnwaltAkademie) a főbb képzésszolgáltatók. A regionális kamarák felelnek a szakosodott ügyvédek („Fachanwälte”) folyamatos képzéséért.	
A felügyeleti folyamat	A szakosodott ügyvédeknek („Fachanwälte”) bizonyítékot (részvételi igazolást) kell benyújtaniuk arról, hogy évente legalább 10 óra időtartamban képzésen vettek részt. A regionális kamarák ellenőrzik, hogy a képzés megfelel-e az előírásoknak. Csak ebben az esetben engedélyezik, hogy az ügyvéd továbbra is jogosult legyen a „Fachanwalt” (szakosodott ügyvéd) cím használatára.	

--	--